

Европейските схеми за качество - състояние и перспективи.

Регистрация на защитени географски означения и храни с традиционно специфичен характер.

Министерство на земеделието, храните и горите

ПРОДУКТИ СЪС ЗАЩИТЕНИ НАИМЕНОВАНИЯ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

- Системата за географски означения на ЕС включва селскостопански продукти и храни, вина, ароматизирани лозаро-винарски продукти и спиртни напитки.
- Регламент (ЕС) № 1151/2012 относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни:
 - Защитено наименование за произход (ЗНП)
 - Защитено географско указание (ЗГУ)
 - Храна с традиционно специфичен характер (ХТСХ)
- Незадължителен термин за качество «планински продукт»

БЪЛГАРСКИ ПРОДУКТИ СЪС ЗАЩИТЕНИ НАИМЕНОВАНИЯ

- ЗГУ „Горнооряховски суджук“ (2011)
- ЗГУ „Българско розово масло“ (2014)
- ХТСХ „Филе Елена“ (2014)
- ХТСХ „Луканка Панагюрска“ (2014)
- ХТСХ „Роле Трапезица“ (2014)
- ХТСХ „Кайсерован врат Тракия“ (2015)
- ХТСХ „Пастърма говежда“ (2017)
- ЗНП „Странджански манов мед“ / „Манов мед от Странджа“ (2019)
- + 54 български вина и 12 български ракии с регистрирани географски означения.

РЕГИСТРАЦИЯ

Национална процедура

Процедура пред Европейската комисия

Вписване в регистрите на Европейската комисия - на Защитените наименования за произход и Защитените географски указания и на Храните с традиционно специфичен характер

НАЦИОНАЛНА ПРОЦЕДУРА

Наредба № 5 от 13.08.2019 г.

- Кой?

Кандидатства Група от производители на земеделски или хранителен продукт

- Къде?

В МЗХГ- Дирекция "Политики по агрохранителната верига"

- Как?

Продуктова спецификация, единен документ и други документи

ПРОЦЕДУРА В ЕК

Съгласно Регламент 1151/2012 относно схемите за качество

- 6-месечно проучване на заявлението от ЕК;
- В случай на преценка, че условията са изпълнени, публикация в Официалния вестник на ЕС, предоставяща право на възражение от държава-членка или от трета страна в срок от 3 месеца след публикацията;
- При положително развитие, акт за изпълнение на ЕК за вписване в европейските регистри, който също се публикува в Официалния вестник на Европейския съюз.

ПРОДУКТИ В ПРОЦЕДУРА И С ПОТЕНЦИАЛ ЗА РЕГИСТРАЦИЯ МЕСТНИ ТРАДИЦИИ И ПРАЗНИЦИ

- Продукти в процедура: Българско кисело мляко и Българско бяло саламурено сирене, Троянска луканка и Странджански билков чай.
- Продукти с потенциал за регистрация: Куртовски розов домати, Смилянски фасул, Еленски бут, Реселешки воден лук, различни видове мед и др.
- *Местни традиции и празници, стимулиращи туризма*
 - Празник на розата;
 - Празник на Горнооряховския суджук;
 - Фестивал на Странджанския манов мед и Странджанския цветен прашец в гр. Царево;
 - Фестивал на чушката, домата, традиционните храни и занаяти в с. Куртово Конаре;
 - Празник на черешата в гр. Кюстендил;
 - Празник на Смилянския фасул;
 - Празник на Брежанския кестен;
 - Празник на Еленския мед;
 - Празник на Еленския бут и др.

ПРЕДИМСТВА И ПОЛЗИ НА ПРОДУКТИ И ХРАНИ, РЕГИСТРИРАНИ ПО СХЕМИТЕ ЗА КАЧЕСТВО

- Подкрепа за развитието на селските райони, както и на местната икономика и туризъм;
- Запазване на културното и кулинарното наследство на нацията и региона;
- По-добро възнаграждение на усилията на производителите на тези продукти;
- По-добра информираност на потребителите относно специфичните характеристики на продуктите;
- Гаранция за произхода, автентичността и качеството им.

ВРЪЗКА МЕЖДУ ПРОДУКТИ, ТУРИЗЪМ, ОБЩИНИТЕ И РЕГИОНИТЕ

- Необходимост от повече активност и сътрудничество от страна на местните власти и други заинтересовани страни на местно и регионално ниво:
 - за да се идентифицират продукти с потенциал за регистрация като ЗНП, ЗГУ и ХТСХ, планински продукти, а също регионални и местни продукти;
 - за разработване и прилагане на мерки и дейности, насочени към тези продукти и свързаните с тях традиции, с цел подпомагане на туризма и осигуряване на работни места и поминък.

ВРЪЗКА МЕЖДУ ПРОДУКТИ, ТУРИЗЪМ, ОБЩИНИТЕ И РЕГИОНИТЕ

- Кулинарен туризъм: Фестивал на ЗГУ „Prosciutto di Parma“ в гр. Парма, регион Емилия-Романя, Италия. Първо издание – 1997 г. В периода 10 – 21 септември 2021 г. проведено 24-то издание:
 - Дни на „отворените врати“ – организирани обиколки с гид за посетители в предприятия, произвеждащи продукта;
 - Демонстрация на производствените етапи на продукта, кулинарно шоу и дегустации, включващи и други продукти от региона, вкл. ЗНП „Parmigiano-Reggiano“ и ЗНП вина „Colli di Parma“ и „Colli Piacentini“;
 - Посещения с гид в Музея на „Prosciutto di Parma“;
 - Множество съпътстващи събития, даващи възможност да се посетят културни забележителности и туристически обекти: изложби, концерти и други културни и спортни събития, занимания за деца.

ПЕРСПЕКТИВИ ПРЕД ЕВРОПЕЙСКАТА ПОЛИТИКА

- От м. януари 2022 г. ще бъде публикувано в Официалния вестник на ЕС изменение в Регламент (ЕС) № 1151/2012 в рамките на изменение на хоризонталния Регламент (ЕС) № 1308/2013 относно общата организация на пазара (ООП) на селскостопански продукти:
- Предлаганите промени включват:
 - Опростяване по отношение на процедурата за изменение на спецификацията;
 - Въвеждат се две нови категории изменения на продуктовата спецификация;
 - Предвижда се държавите членки да имат ключова роля по разглеждане и одобрение на несъществени изменения на продуктовата спецификация и те няма да се разглеждат от ЕК;
 - В обхвата на този Регламент се предвижда да бъдат включени ароматизираните вина;
 - В обхвата на този Регламент се предвижда да бъде добавен пчелният восък.

ПЕРСПЕКТИВИ ПРЕД ЕВРОПЕЙСКАТА ПОЛИТИКА

- В бъдеще се предвижда по-голяма реформа на европейската политика по Схеми за качество – Защитени наименования:
- Председателят на Европейската комисия (ЕК) – г-жа Урсула фон дер Лайен изтъкна в свое изказване от 2020 г., че: „трябва да се търсят начини за подсилване на системите на ЕС за географски означения, така че нашето културно, гастрономическо и местно наследство да бъде запазено и да бъде определяно като автентично по целия свят.“
- Предстоящата реформа е в синергия със стратегията на ЕК „От фермата до трапезата“, както и с Плана за действие на ЕК за интелектуалната собственост.
- Предизвикателствата пред европейската политика са следните:
 - Подобряване на защитата и прилагането;
 - Подсилване на борбата срещу злоупотреби в интернет;
 - Овластяване и отговорности към групите от производители;
 - По-нататъшно опростяване на процедурите;
 - Засилване на привлекателността (особено към новите държави членки);
 - Устойчиво развитие;
 - Модернизация.

ПЕРСПЕКТИВИ ПРЕД ЕВРОПЕЙСКАТА ПОЛИТИКА

- На европейско ниво стартира преразглеждане на системите на ЕС за географски означения (ГО), отнасящи се до селскостопански продукти и храни, вина и спиртни напитки. След публикуването от ЕК Пътна карта (Първоначална оценка на въздействието) и онлайн допитване във връзка с нея, което приключи през м. ноември 2020 г., ЕК проведе онлайн обществена консултация до 10 април 2021 г.
- С обществената консултация ЕК прикани всички заинтересовани страни да дадат своя принос за оценката на начина за укрепване на системата за географските означения.
- На база на резултатите от консултацията в процес на изготвяне е оценка на въздействието, придружаваща предложението на ЕК за преразглеждане на схемата на ЕС за географските означения.
- В проекта на оценка на въздействието са заложили 3 варианта за развитие на политиката:
 - 1) Подобряване и подкрепа;
 - 2) Определяне и подсилване;
 - 3) Хармонизиране и актуализиране.

ПЕРСПЕКТИВИ ПРЕД ЕВРОПЕЙСКАТА ПОЛИТИКА

- 1) Подобряване и подкрепа – Подобряване на настоящите инструменти и фокусиране върху ръководство и насоки:
 - Изготвяне на насоки, правоприлагане, техники за устойчиво производство;
 - По-голяма активност от страна на групите от производители;
 - Гъвкаво етикетирание на географските означения;
 - Ръководство за производители и потребители;
 - По отношение на ХТСХ – официално признаване от държавите членки по европейски насоки.

- 2) Определяне и подсилване – Подсилване на защитата на географски означения чрез определяне на правни концепции, хармонизиране и въвеждане на задължителни действия:
 - Хармонизиране на правилата за контрол;
 - Определяне на по-високи стандарти за устойчивост в спецификацията на продукта – по желание;
 - Подсилване на ролята на групата от производители;
 - Задължително използване на европейското лого с определена гъвкавост;
 - Опростени процедури на ниво ЕС;
 - Част от оценката на европейско ниво да се предостави на агенция чрез аутсорсинг;
 - Схемата за ХТСХ се запазва, но се пояснява допълнително.

- 3) Хармонизиране и актуализиране – Пълна интеграция и хармонизиране
 - Специфична правна рамка за хармонизирани правила за контрол извън Регламента на ЕС за Официалния контрол;
 - Критерии за устойчиво развитие – задължителни;
 - Подпомагане на развитието на групите от производители и веригите за добавена стойност на географските означения;
 - Задължително използване на европейското лого;
 - Единен Регламент за географските означения с хармонизирани правни концепции и унифициране на процедурите;
 - Пълен аутсорсинг на процеса на регистрация на европейско ниво към агенция – различни степени на включване от държавите членки;
 - Премахване на схемата за ХТСХ – защита на традиционни наименования на храни като търговски марки и географски означения (ако е в съответствие с дефиницията за ЗНП/ЗГУ).

ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАЩИТЕНИТЕ НАИМЕНОВАНИЯ

- Рубрика „Защитени наименования“ на уеб сайта на МЗХГ:

<https://tinyurl.com/yysa563j>

- Регистър „eAmbrosia“ на уеб сайта на Европейската комисия:

<https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/>

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ
Дирекция „Политики по агрохранителната верига“
Отдел „Схеми за качество“

тел.: (02) 985 11 444 / 445

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!